

VOGELRINGSTATION KLARENBEK

JAARVERSLAG 2015

Inleiding

Dit verslag rapporteert over de vangsten op het Vogelringstation (VRS) Klarenbeek in 2015, het resultaat van veel uren ringen. Het is het 4^e jaarverslag.

Doel van het vogelringstation (VRS) Klarenbeek is het op verantwoorde wijze vangen en ringen van vogels ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek door het Vogeltrekstation (www.vogeltrekstation.nl) en voor het genereren van kennis voor de bescherming van vogels in het algemeen. Daarnaast ondersteunt VRS Klarenbeek de opleiding van aspirant-ringers in de regio Deventer-Zutphen. Tenslotte wordt een bijdrage geleverd aan het informeren van geïnteresseerden (w.o. leden van vogelwerkgroepen) over de activiteiten.

In 2014 werd voor het eerst meegedaan aan één van de standaard ringprogramma's van het Vogeltrekstation (VT), namelijk het Constant Effort Site programma (CES). In 2015 is hier mee doorgegaan.

Vanglocatie

De opstelling van 141 m mistnetten, zoals opgezet in 2012, is ook in 2015 weer gebruikt:

- 4 netten in en rond de droge houtsingel: 3x 12m en 1x 9m net
- 2 netten in een moerassig terrein achter de vogelplas: 1x 18m en 1x 15m
- 2 netten een wat droger bosje: 2x 12m
- 3 netten bij huis, in de boomgaard en moestuin: 1x 15 m en 2x 12 m

Elk van deze vier plekken is anders: droger of juist natter, vlak bij huis of verder weg. Er zijn bosjes, waterpartijen en singels in de buurt waardoor de ringplaats qua begroeiing niet op zichzelf staat. De plas bevat altijd water, zelfs in de droogste zomers, en trekt daardoor vogels aan. Snoeien en kappen is ook dit jaar weer erg nodig gebleken om te voorkomen dat struiken te hoog en te dicht opgroeien.

De gehele opstelling van netten is grotendeels uit het zicht van de weg, afgeschermd door beplanting of gewoon te ver weg om te kunnen zien.

Vangmiddelen

Bij het vangen voor de CES zijn de netten 5 en 6 (opgesteld in het moerasbos) niet gebruikt, omdat vanwege het regelmatig hoge water deze netten niet altijd geopend kunnen worden. Die onvoorspelbaarheid maakt ze ongeschikt voor opname in het CES programma.

Het terrein waar we ringen is geschikt om ook andere vangtechnieken dan alleen maar mistnetten toe te passen. In 2015 zijn naast de mistnetten ook een inloopkooi (zogenaamde Ottenby kooi) en een steltlopernet gebruikt, zij het met wisselend resultaat. Tevens is in 2015 het hijsnet in gebruik genomen: 2x 12m netten boven elkaar. Het is opgesteld in de boomgaard.

Tijdens niet-CES ringsessies is regelmatig geluid gebruikt als 'lokmiddel' om de aantallen gevangen vogels te vergroten. Dat blijkt steeds goed te werken. Geluid is alleen gebruikt als er assistentie aanwezig is om te helpen bij het uit de netten halen van gevangen vogels.

Bezetting

De volgende personen hebben het ringwerk in 2015 uitgevoerd:

- Steven de Bie, ringer
- Wessel Slob, aspirant-ringer
- Gerrie Nijenhuis, helper

In een periode dat ik door ziekte afwezig was zijn enkele CES vangsten uitgevoerd door Wout Boere (ringer) met medewerking van Remke van Rijswijk en Anne Buijtenhek.

Resultaten

In tabel 1 staan de aantallen met mistnetten gevangen vogels in 2015 gemeld. De merel is het meest gevangen, gevolgd door koolmees en pimpelmees. De grote aantallen kool- en pimpelmezen zijn vooral in het najaar gevangen toen er een sterke (door-)trek van mezen was

Tabel 1: aantallen in 2015 gevangen vogels

soort	aantal	soort	aantal
houtduif	1	vuurgoudhaan	2
kerkuil	4	staartmees	5
ijsvogel	7	pimpelmees	91
grote bonte specht	6	glanskop	1
boerenwaluw	3	matkop	1
winterkoning	21	koolmees	130
heggenmus	35	zwarte mees	1
roodborst	54	boomkruiper	3
merel	112	boomklever	1
zanglijster	10	gaai	3
kramsvogel	1	spreeuw	2
graspieper	1	huismus	85
witte kwikstaart	6	ringmus	14
braamsluiper	5	vink	25
grasmus	5	groenling	3
tuinfluter	9	appelvink	1
zwartkop	35	goudvink	4
spotvogel	1	putter	1
tjiftjaf	69	sijs	1
fitis	3	rietgors	1
goudhaan	7	geelgors	1
		totaal	771

Elke vogel is geringd, gemeten en gewogen, en gecontroleerd op vet en ruistadium. Ook is van iedere vogel waar mogelijk de leeftijd en het geslacht bepaald. De gegevens zijn ingevoerd in de landelijke database GRIEL van het Vogeltrekstation.

Het resultaat van 766 (met mistnetten gevangen) vogels is beduidend meer dan in 2014 (N=612) [zie tabel 2], hetgeen kan worden toegeschreven aan meer vangdagen (26 dagen in 2015 t.o.v. 19 in 2014).

Tabel 2 overzicht van de vangresultaten

	2015	2014	2013	2012
MISTNETOPSTELLING				
Totaal aantal <u>gevangen vogels</u> (nieuw/terugvangst) met netopstelling	766	612	618	508
Aantal vangdagen	26	19	16	13
Gemiddeld aantal vogels per vangdag	29	32,21	38,63	39,08
Gemiddeld aantal meters openstaand net	127,6	116,5	134,5	117,6
Aantal vanguren	143	108,5	80,4	64,2
Gem. aantal vogels per gem. vanguur	5,4	5,6	7,7	7,9
Totaal aantal <u>soorten</u> gevangen met mistnetten	42	33	31	30
ANDERE VANGTECHNIEK				
Totaal aantal <u>gevangen vogels</u> via ander vangtechnieken	5	6	0	0
Totaal aantal <u>soorten</u> gevangen met andere vangtechniek	2	2	0	0
AANTAL SOORTEN GEVANGEN				
Aantal soorten nieuw voor VRS via (mist)netopstelling	7	5	6	30
Aantal soorten nieuw voor VRS via andere vangtechnieken	1	2	0	0
Totaal aantal soorten gevangen vanaf 2012	51	43	36	30

Opvallend is dat de inspanning die in 2015 moest worden verricht voor het vangen van vogels toenam ten opzichte van voorgaande jaren: het aantal vogels gevangen per vanguur nam namelijk af terwijl het aantal uren per vangdag min of meer gelijk bleef. Het is trouwens een trend sinds met het vangen in 2012 begonnen werd (zie tabel 2). De vraag is waar deze trend door wordt veroorzaakt. Zijn er steeds minder vogels of is er iets anders aan de hand? Soms hadden we de indruk dat er inderdaad minder vogels waren. Gewenning zou ook kunnen optreden. Zo is

bekend dat huismussen moeilijk zijn terug te vangen binnen 2 weken nadat ze voor het eerst zijn gevangen. Daarentegen is de vangintensiteit niet zodanig hoog is dat je dit zou verwachten. Het hoger en dichter worden van de begroeiing rond de netten zou ook een oorzaak kunnen zijn: vogels vliegen daardoor over de netten heen. Dat dit ook een plausibele oorzaak kan zijn wordt ondersteund door het beduidend lager aantal gevangen vogels per vangdag in de periode juli-september. Dan zitten de struiken en bomen vol in het blad. In de andere seizoenen, wanneer er geen tot weinig blad aan de struiken zit, is de vangst per vangdag min of meer gelijk aan die in de voorgaande jaren.

Buiten het vangen met mistnetten om zijn wederom 4 kerkuilen gevangen; 3 jongen zijn geringd. Verder is er een graspieper gevangen met het slagnet.

Nieuwe vangsoorten in 2015 zijn: houtduif, kramsvogel, vuurgoudhaan, glanskop, matkop, boomklever, en geelgors. Nieuw is ook de eerder genoemde graspieper.. Het totaal aantal soorten dat is gevangen en geringd op VRS Klarenbeek komt daarmee op 51.

Bijzondere terugmeldingen

Op 20 maart is een Groenling teruggemeld die zich had doodgevlogen tegen een raam in Bathmen. Deze was op 5 mei in 2014 door ons gevangen en geringd.

Op 20 juni 2015 is een reeds geringe adulte Kerkuil gevangen in een nestkast aan de Oudhuizerstraat in Klarenbeek. Deze bleek het jaar daarvoor als niet vliegvlug nestjong geringd te zijn in Harfsen (door Wim Nijenhuis). In de kast zaten ook 3 nog niet vliegvlugge jonge kerkuilen en 1 dood jong.

Op 8 september vingen we een geringde Zwartkop (vrouw) die 3 maanden eerder was geringd door Hans Vlottes op de Meintjes (Terwolde).

Verder ontvingen we in 2015 bericht van het Vogeltrekstation dat de Koolmees met een Moscow ring, die we op 9 november 2014 hadden gevangen, 36 dagen eerder was gevangen en geringd in Kalinigrad (Rusland). In die 36 dagen had deze vogel een afstand afgelegd van 1018 km, gemiddeld ruim 28 km per dag!

Vooruitzicht 2016

Ook in 2016 zal het vangen volgens het CES programma worden voortgezet. Daartoe moet wederom intensief worden gesnoeid, met name in het bosje waarin de netten 7 en 8 staan opgesteld. Met name enkele bomen en hoge struiken dienen te worden gekapt.

Daarnaast zal het vangen met slagnet en inloopkooi worden voortgezet. Hopelijk zal dat resulteren in leuke extra vangsten.

Dank

Wij bedanken iedereen die in 2015 ons op een of andere manier heeft geholpen.

Alcedo Consultancy bekostigde wederom de aanschaf van diversen materialen.

Steven de Bie